

د افغانستان پرسر د امریکا او پاکستان نږدېوالی دهند غیرت راپاروي

نوی دهلی - رويترز

داسې ښکاري چې په نږدېلی افغانستان کې د نفوذ لپاره کشمکش د پاکستان په ګټه تمام شي ، په هند کې دا ویره او تشویش مخ پر زیاتیدو دي چې د افغانستان په بالوکاله جګړه کې به د پاکستان لاس تر هند لور او اوږد وي ، پداسې حال کې چې دواړه هیوادونه زیار باسي تر څو هغه سیاسي خلا ډکه کړي چې د هغه جنګ په ختمیدو به رامنځ ته شي چې په افغانستان کې امریکا په لاره اچولي دي.

کیدلای شي دا تشویشناک حالت د پاکستان او هند تر منځ د روغې جوړې خبرې هم زیانمنې کړي، او د هند او امریکا تر منځ هغه مخ پر ودې اړیکې هم زیانمنې کړي چې پدې وروستیو کې پیاوړې شوي وې.

پدې وروستی اونی کې د پاکستان د پوځ او دامریکا د سیاستمدارانو او لوړ رتبه مامورینو تر منځ په واشنگټن کې استراتیژیکې خبرې تر سره کیدلې، او د هغونظامي حملو ستاینه چې پاکستان د طالبانو د خپلو لپاره پدې وروستیو کې تر سره کړي، په ځانګړې توګه په پاکستان کې د طالبانو د سیاسي مشران نیول، او د امریکایانو مرستی پاکستان ته دا ټول د دې لامل شوي تر څو په هند کې دا شعور او احساس نور هم ټینګ کړي، چې ګواکې د هند رول به په افغانستان کې ټانوي رول وي .

او هغه څه چې دا شعور او احساس نور هم ټینګوي، هغه اعتقاد دي چې ګواکې دلودیځ ځواکونه د طالبانو سره د هرډول روغې جوړې لپاره پاکستان ته تر هند دیره اړتیا لری که چېرې لودیځ و غواړي له افغانستان نه ووځي او دا کارکیدلای شي د لودیځ او نوي را پورته شوي آسیایي اقتصادي قوت تر منځ اړیکې ګرځینې کړي.

پدې هکله د هند پخواني وزیر لالیټ مانسینګ وايي : " په هند کې داسې احساس دي چې دپاکستان غرور مخ پر زیاتیدو دي .. د پاکستان سره دا باور پوخ شوي چې د افغانستان په شخړه کې امریکا پري اعتماد کوي او په افغانستان کې به د امریکا د پلانونو په تنفیذ کې رئیسي رول ولوبوي ."

په افغانستان کې د هند د مصلحتونو پر ضد د پاکستان نظامي حملو هم د هند دا راز احساس پیاوړې کړي چې ګواکې د افغانستان په سیاسي ډګر کې د پاکستان پر ځان اعتماد پوخ شوي دي، چېرته چې د هند سیاسي او اقتصادي نفوذ تر یرغل لاندې نیسي . که د طالبانو د حکومت پر مهال د هند نفوذ په افغانستان کې محدود شوي و، خو دښاغلي حامد کرزي د حکومت په لړ کې هند خپل نفوذ په افغانستان کې پراخه کړ تر څو وکولي شي د دوي په عقیده د هغو تندرانو مخیوي وکړي چې کیدلای شي کشمیر ته لدې سیمې نه ورواوري، او د پاکستان په ګټه عملیات تر سره کړي، لدې کبله یې په افغانستان کې قنصلګری خلاصې کړي او سربیره پدې یې په افغانستان کې د بیا رغونې پرګرامونه په لاره واچول.

خو د لندن کنفرانس د افغانستان په هکله او دا چې ممکن اروپا او امریکا د طالبانو ځینې مشران د افغانستان د سیاسي ثبات او استقرار لپاره په حکومت کې ومني په هند کې د دیرو سیاستمدارانو ذهنیت بدل کړ.

د هند یوپخواني دیپلومات بهادر کومار چې په کابل او اسلام آباد کې یې دنده ترسره کړي ده وايي : " دا راز د نه ژمنی او نامرادی یو ریښتینی احساس او شعور- آن تر دې چې د نه منلو خبره ده داچې امریکا د سولې پروسه د طالبانو سره د نوی دهلی پر ضد دیو حرکت په څیر په لاره واچوي - را پیدا شوي دي ."

خوځینې نور سیاستپوهان د افغانستان په هکله د لندن کنفرانس، او دطالبانو سره د مصالحې د پروسې په اړوند د خوشبینی احساسات مبالغه آمیز ګڼي او دا تحلیل نه مني چې امریکا دې د طالبانو سره د مصالحې اړوند نرمښت ټولې وي، او دا احساس یوازي د هندي دیپلومات بهادر کومار لید لوری بولي.

ښاغلي کرزي هم پدې وروستیو کې خپل پام او ترکیز پر پاکستان متمرکز کړي دی او د یو سف ګیلاني سره یې د لیدلو پر مهال وويي: " دا سمه ده چې هند د افغانستان دوست هیواد دي، خو پاکستان د افغانستان ورور هیواد دي، جوړه ورور ."

خو وضعیت داېما دا راز ندې پاتې شوي، د مومباي له حملو نه وروسته امریکا پر پاکستان فشار راوړ تر څو د تند روانو مخنیوي وکړي . اودامریکا د بهرنیو چارو د وزیرې له سفر نه وروسته چې نوی دهلی ته یې درلود، د دهند صدر اعظم په واشنگټن کې په درنښت استقبال شو.

خوپه افغانستان کې د هند پر مهمانخانه باندي د حمله اړوند د امریکا سورغبرګون دیرهندوان غندي او د دوي په اند پر دې دلالت کوي چې د دې حملې تر شا د پاکستان لاس و .

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلپکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولی

بهدار کومار وايي : " د تاسف ځاي دي چه د باراک اوباما ادارې خپلې ژمنې پدې هکله هيرې کړي دي چې په پاکستان کې به د بيموکرات قوتونه پياوړي کوي ". کيدلاي شي ټول کارونه د پاکستان په مصلحت تمام نشي.

د يوراسيا په ډلگۍ کې سياسي څيړونکي ماري کوسيستو په خپل رپوت کې ليکلي : " اسلام آباد پدې عقیده دي چه له امريکا سره زياته همکاري او کومک به د اورده مهال په ترڅ کې هغه استراتيژيک توازن ته لاره اواره کړه چه په سيمه کې د هند سره ورته اړتيا لري ، خو داسې بريښي چه امريکا به د پاکستان د دې غوښتنوپه هکله ډير محطاط وي ".

دهند دولتي مسؤلین پدې باور دي چه که پاکستان دعامو اړيکو دا جنگ گټلي شي نو هند هم د سياسي لوبي لپاره ساحه لري. اود انديان اکسپرس ورځپاڼي وايي : " کيدلاي شي هند د دې لپاره تيار وي تر څو دپاکستان سره د مقابلي لپاره د طالبانوله عناصرو سره خبرې وکړي ".

خو د هند او امريکا تر منځ کړکيچ هغه مهال را ښکاره شو کوم مهال چه هند و غوښتل تر څو په امريکاکې له قانوني لاري نه وتوانيري چه مسؤلین يې له ديفيد هيدلي سره وگوري چه پدې وروستۍ مياشت کې يې د يوې امريکايي محکمې په وړاندي اعتراف وکړ ، چه دی د مومباي دانتحاري حملو په هغو اهدافو خبر وو ، چه څه د پاسه ۱۶۶ کسه پکښي ووژل شول.

نوکیدلاي شي لدې ځايه د هند پارلمان هغه قانون شند کړي وي چه په پايله کې يې امريکايي شرکتونه هغه بازار ته ننوتلي شول چه ۱۵۰ بليونه ډالر بيه يې درلودله ، او دا کار د امريکا د قهر او غضب لامل شو .

دهند دملې امنيت پخوانۍ مستشار بر اجيش وايي : " د هند په سياسي موسسه کې تشویش د دې اعتقاد په اساس رامنځ ته شوي چه امريکا غواړي په لنډ مهال کې له افغانستان څخه ووځي . پاکستان غواړي پدې هکله روغي جوړي ته لاره اواره کړي . او دار دا دي چه دا کار به مور بيا نويمې لسيزې ته راوگرځوي.

پايان

د الرياض په ورځپاڼه کې خپور شوی رپوت

د پاڼو شميره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکې په خبر و لولئ